

بررسی ارتباط آگاهی واج شناختی و خواندن در کودکان ۵/۵ و ۶/۵ ساله

هدف پژوهش حاضر، بررسی آگاهی واج شناسی کودکان، قبل از آموزش خواندن و در ضمن آموزش خواندن است تا مشخص نماید کدام یک از مؤلفه‌های آگاهی واج شناختی تحت تأثیر خواندن و کدام یک بدون تأثیر آن، در کودکان به وجود می‌آید. برای بررسی آگاهی واج شناختی از آزمونی که بر اساس آزمون نورث و پارکر (۱۹۹۳)، برنان و ایرسون (۱۹۹۷) طراحی گردیده، استفاده شده است. این آزمون شامل سه بخش آگاهی هجایی، آگاهی واحدهای درون هجایی و آگاهی واجی است. آگاهی هجایی شامل دو تکلیف ترکیب و تقطیع هجا، آگاهی واحدهای درون هجایی شامل دو تکلیف تجانس و قافیه، آگاهی واجی شامل تکالیف نامیدن و حذف واج آغازین، شناسایی کلمات مختلف با واج آغازین یکسان، نامیدن و حذف واج انتهایی، شناسایی کلمات مختلف با واج انتهایی یکسان، حذف واج میانی، تقطیع و ترکیب واجی است. آزمون روی یک گروه کودکان ۵/۵ ساله و دو گروه کودکان ۶/۵ ساله انجام شده است. از دو گروه کودکان ۶/۵ ساله، یک گروه تحت آموزش خواندن قرار گرفته‌اند و گروه دیگر، با کودکان ۵/۵ ساله در آمادگی حضور دارند؛ آزمودنی‌ها از کلاس‌های پایه اول ابتدایی و آمادگی ۵ منطقه شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز شهر تهران با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند.

سپس از نظر هوشی، رفتاری، شوایی و زبانی بررسی گردیدند و در صورت عدم وجود مشکل در جنبه‌های بالا، از آنها آزمون آگاهی واج شناختی گرفته شد.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که سه گروه آزمودنی، در میانگین امتیاز تکالیف مربوط به آگاهی هجایی و آگاهی واحدهای درون هجایی با یکدیگر تفاوتی ندارند. در تکالیف مربوط به آگاهی واجی، دو گروه ۵/۵ و ۶/۵ ساله‌ای که در مقطع آمادگی بوده‌اند و تحت آموزش رسمی خواندن قرار نگرفته‌اند، امتیاز پایینی به دست آوردند.

میانگین امتیاز گروه ۶/۵ ساله‌ای که در پایه اول ابتدایی تحت آموزش خواندن قرار گرفته‌اند با دو گروه دیگر، در تمام تکالیف آگاهی واجی تفاوت دارد افزایش میانگین امتیاز آگاهی واجی در این گروه ناشی از آموزش خواندن است.

زهرا سلیمانی

کارشناس ارشد گفتار درمانی

واژه‌های کلیدی: آگاهی واج شناسی / آگاهی هجایی / آگاهی واحدهای درون هجایی / آگاهی واجی خواندن